

Havi gazdasági és költségvetési gyorstájékoztató (2015. november)

A magyar gazdaság növekedése a második negyedévben) lelassult. Ez várhatóan a második félévben és 2016-ban is folytatódik. Ebben minden elemző és a kormányzat is egyetért. Az Európai Bizottság friss őszi prognózisában tavaszi előrejelzésénél kissé alacsonyabb, 2015-re 2,9, jövőre 2,2%-os növekedési ütemet valószínűsít. Az EB értékelése szerint a magyar növekedés **túlságosan szorosan kapcsolódik az EU-források abszorpciójához**. Mivel a forrásbeáramlásban a közeljövőben „apály” várható, így **2016 végéig a nettó export és a fogyasztás** bővülése lesz a legfontosabb növekedési faktor. Ugyanakkor a beruházások jövőre minden bizonnyal visszaesnek. A GKI prognózisa hasonló, de valamivel lassúbb pályát valószínűsít; **idén a GDP 2,7%-os, jövőre 2%-os** bővülésére számít.

Összefoglaló adatok, 2013-2016

	2013	2014	2015. I-II. né.	2015	2016
GDP (előző év = 100)	101,9	103,7	103,1	102,7	102
Beruházás (előző év =100)	107,3	111,2	100,4	100	95
Fogyasztás (előző év =100)	100,6	101,5	102,6	102,5	101,5
Folyó fizetési mérleg egyenlege (milliárd €)	4,0	2,4	2,5	5	5,5
Folyó fizetési és tökémerleg/GDP (százalék)	7,5	6,0	8,8	7,3	5,8

Forrás: KSH, MNB. 2015-2016: GKI

A kínai gazdasági növekedéssel kapcsolatos aggodalmak az elmúlt időszakban némileg csökkentek, de nem szűntek meg. Az EU egyelőre nem talál megfelelő választ a menekültügy kezelésére, növekednek a tagállamok közötti ellentétek. Az európai jegybankok általában (s kitüntetetten az EKB) jellemzően laza monetáris politikát folytatnak, és ha ennek pozitív hatása nem vagy nem eléggé jelenik meg a reálgazdasági adatokban, akkor további könnyítés várható. A Fed kamatemelése decemberben valószínűleg megkezdődik, ami a feltörekvő piacok és áttételesen a globális növekedés kilátásai számára kedvezőtlen. A magyar export legfontosabb piacának számító EU és ezen belül Németország gazdasági élénkülése már harmadik éve tart, de dinamikájuk jövőre sem haladja meg a 2%-ot.

Az EU-ban az elmúlt három hónapban nem sokat változtak a gazdasági várakozások, s – a politikai és gazdasági kockázatok ellenére – összességében derűlátást jeleznek. Októberben jellemzően kissé javultak az ipari bizalmi indexek, de Németországban romlott. Az európai építőipari és a kereskedelmi várakozások ugyancsak enyhén javultak. Ez utóbbi szektorban az idei októberi érték historikus csúcsot jelent, azaz ennél magasabbat még sosem mértek a felmérések készítői. A szolgáltató szféra viszont kissé romlónak érezte kilátásait, a fogyasztók hangulata pedig lényegében változatlan maradt.

Magyarországon októberben tovább emelkedett a **GKI-Előrejelzési-index** értéke, s ezzel megközelítette tavalyi év végi szintjét. A **fogyasztói várakozások nagyon jelentősen javultak**, az **üzletek viszont romlottak**, de az utóbbiak körében is megmaradt a korábban tapasztalt **optimizmus**.

Az **ipari termelés** szeptemberben 7,8, az első három negyedévben 6,7%-kal bővült az egy évvel korábbihoz képest. Az export (az első nyolc hónapban +8,7%) továbbra is lényegesen jobban teljesít, mint a belföldi értékesítés (+3%). Az ipari **bizalmi index** októberben csekély mértékben csökkent, értéke a nyári hónapokénak megfelelő.

Reálfolyamatok, 2013-2016

(volumen, előző év azonos időszaka = 100)

	2013	2014	2015 I-IX. hó	2015	2016
Ipari termelés	101,4	107,6	106,7	106,5	105
Építőipari termelés	109,6	114,2	104,7*	103	102
Export	104,8	107,1	108,3*	108	105,5
Import	105,0	108,8	106,9*	106,5	104
Kiskereskedelmi forgalom	101,9	104,1	105,9	105	102

Forrás: KSH, *I-VIII. hó, 2015-2016: GKI

Az **építőipari** termelés augusztusban 6,1%-kal csökkent, az első nyolc hónapban 4,7%-kal bővült. A szerződésállomány nagysága azonban nem sok jót ígér – augusztus végén 48%-kal kevesebb rendeléssel rendelkeztek a vállalatok, mint egy évvel korábban. A **lakásépítés** tovább csökkent: az első három negyedévben csaknem 10%-kal kevesebb új otthont adtak át, mint egy évvel korábban. Az újonnan kiadott engedélyek száma viszont 24, Budapesten 74%-kal(!) emelkedett, ami a közeljövőre a lakásépítés bővülését vetíti előre. Az ágazat **bizalmi indexe** – kéthavi emelkedés után – októberben esett.

A **kiskereskedelmi** forgalom szeptemberben 5,1, az első három negyedévben 5,9%-kal növekedett. Az év hátralévő részében statisztikailag további lassulás várható, többek között azért, mert tavaly szeptembertől vált kötelezővé a pénztárgépek NAV-hoz kötése. Az ágazat **bizalmi indexe** azonban októberben jelentősen emelkedett. A **szolgáltató** szféra bizalmi indexe októberben csökkent, de továbbra is derűlátást jelez. A GKI **ingatlanpiaci indexe** októberben lényegében nem változott a fél évvel korábbihoz képest: a kedvező kilátások fennmaradtak, de nem javultak tovább. A lakáspiacon a fővárosban és a nyugati országrészben várható enyhe további élénkülés, az irodapiacot érintő várakozások szignifikánsan romlottak (de még így is viszonylag optimisták).

A **pénzügyi szektor** teljesítménye idén minden bizonnyal tovább csökken. Az első három negyedévben mind a vállalati, mind a lakossági hitelállomány számottevően visszaesett. Az első mintegy 6, a második

– elsősorban a forintosítás hatása miatt – csaknem 18%-kal. 2016-ban azonban – főleg az előbbinél – szerény növekedés kezdődhet. A vállalati **hitelportfoliók minősége** idén – a turizmus és az IT-szektor kivételével – nem javult, s a lakossági hitelek esetében is csak átmeneti enyhülés következett be. A vállalati hitelállomány bővítését és ezen keresztül a növekedés élénkítését az MNB a Növekedést Támogató Program segítségével kívánja elérni, ami egyben azt is jelenti, hogy az NHP-t jövőre kivezetik.

Munkaerő-piaci folyamatok, 2013-2016

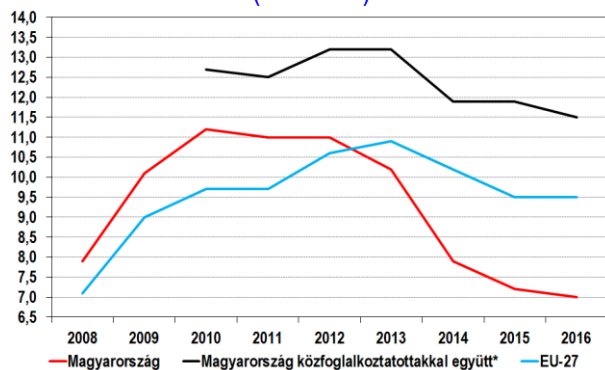
	2013	2014	2015. I-VIII. hó	2015	2016
Munkanélküliségi ráta (időszak végén)*	9,1	7,1	6,4***	6,9	6,8
Bruttó kereset (versenyszféra)**	103,6	104,3	103,7	103,8	103,8
Bruttó kereset (kötségvetési szektor)**	103,6	101,2	103,4	103	103
Reálkereset **	103,1	103,2	103,9	103,5	102,5

* Százalék ** Előző év azonos időszaka = 100, ***/ VII-IX. hó

Forrás: KSH, 2015-2016: **GKI**

A **munkanélküliségi ráta** a július-szeptemberi időszakban 6,4% volt, ami 0,7 százalékpontos csökkenés az egy évvel korábbihoz képest. A legalább ötfős cégeknél és a költségvetési intézményeknél **2,4%-kal nőtt az alkalmazottak száma** az idei első nyolc hónapban. A költségvetési szektorban 0,8, a **versenyszektorban 2,8%-kal volt magasabb a létszám**. A **foglalkoztatási** szándék az iparban és a kereskedelembe erősödött, az építőiparban és a szolgáltató szektorban viszont gyengült. A lakosság munkanélküliségtől való félelme számottevően csökkent.

Munkanélküliségi ráta, 2008-2016 (százalék)

* Feltételezve, hogy valamennyi közfoglalkoztatott munkanélküli lenne (ami természetesen túlzás)

Forrás: Eurostat, **GKI**

A fogyasztói árindex (-0,3%) az első három negyedévben **deflációt** jelez. Érdemi árcsökkenés ugyanakkor csak a háztartási energia, fűtés (-3,8%) és az üzemanyagok (-4,6%) esetében következett be. Az év hátralévő részében már nem várható jelentős változás, de jövőre – elsősorban a rezsicsökkentés hatásainak kifutása miatt – lassan megindulhat az árindex emelkedése.

Idén az első nyolc hónapban a **bruttó bérek** 3,7%-kal nőttek. Az év egészében 3,5%-os emelkedésük mellett a reálkereset is hasonló mértékben javult. Jövőre a

bérkiáramlás nem gyorsul tovább, az áremelkedés az idei stagnálás után 2% körüli lesz, de mindezt az szja 1 százalékpontos csökkentése részben ellensúlyozza. Így a reálkeresetek 2-2,5%-kal emelkednek. A **munkaerőhiány** – bár egyre szélesebb körben érezhető – az átlagosnál gyorsabb béremelkedést csak néhány ágazatban indukálhat. A **fogyasztás dinamikája** idén várhatóan gyorsul (2,5% körülire), majd jövőre kissé lassul (1,5%-ra). Az EB prognózisa ennél derülátóbb, e szerint idén 3,2, jövőre 3,1%-os bővülés várható.

Kamat- és árfolyamkörnyezet, 2013-2016 (időszak végén)

	2013	2014	2015. X. hó	2015	2016
MNB alapkamat	3,0	2,10	1,35	1,35	1,35
FED alapkamat	0,25	0,25	0,25	0,50	0,90
ECB alapkamat	0,25	0,05	0,05	0,05	0,05
Euró/forint árfolyam*	296,9	308,7	309,2**	310	320

*Éves átlag Forrás: MNB, **/ I-X. hó átlag, 2015-2016: **GKI**

A **Fed decemberben minden bizonnyal kamatot emel**. Az **EKB** várhatóan decemberben értékeli monetáris politikáját, s tekintve, hogy az európai növekedési kilátások az utóbbi időben romlottak, csaknem bizonyos, hogy további lazítás fog következni. Az előbbi negatívan, az utóbbi pozitívan hathat a magyar eszközök iránti keresletre. Az **MNB** októberben sem változtatott az **alapkamaton** és módosításra 2016 végéig nem is készül.

Egyensúlyi folyamatok, 2013-2016

	2013	2014	2015. I-X. hó	2015	2016
Fogyasztói árindex	101,7	99,8	99,7*	100,0	102
1 éves referencia-hozam (százalék)	3,0	1,76	0,68**	0,7	3
Áruforgalmi egyenleg (milliárd euró)	6,6	6,4	5,3***	8,5	9,5
Államháztartási hiány (önkormányzatok nélkül, milliárd forint)	929,2	825,7	816,2	900	700

Forrás: KSH, MNB, NGM. */ I-IX. hó, **/ X. hó, ***/ I-VIII. hó, 2015-2016: **GKI**

Az egyéves állampapír **referenciahozama** október végére – igaz rekord alacsony szintről (0,43%-ról) – 0,68%-ra emelkedett; ami még mindig nagyon kedvező finanszírozási lehetőséget jelent.

Fontosabb adóbevételek, 2015 (milliárd forint)

Bevételek	Előirányzat	2015. I-X. hó		GKI prognózisa
		Tény	Előirányzat százalékában	
Központi költségvetés	10933	7738	70,8%	11300
Áfa	3172	2373	74,8%	3300
Jövedéki adó	913	713	78,0%	1000
Szja	1640	1252	76,4%	1700

Forrás: NGM, **GKI**

Az **államháztartás** októbert 138,4 milliárd forintos többlettel zárta, hála több, korábban felfüggesztett uniós transzfer beérkezésének. Kedvezően alakulnak az adóbevételek, ezek terhére azonban a kormányzat egyre több kötelezettséget vállal. A 2015-re előirányzott 2,4%-os és a 2016-ra tervezett 2%-os GDP-arányos deficit megvalósulása bizonytalan, mindkét évben ennél kissé magasabb hiány valószínű. Az EB idén 2,3, jövőre 2,1 %-os GDP-arányos hiányt tart elérhetőnek.